

потенціалу України потрібні національні програми формування власних наукових шкіл (не тільки в містах столичних), національних університетів для виховання національної освіти України.

І.ПУЛЮЙ-ВИДАТНИЙ ВІНАХІДНИК **С.Нагорняк, М.Медюх, О.Рокіцький**

Серед багатогранної спадщини нашого земляка, вченого світового виміру, Івана Пулюя, 150-річний ювілей якого зараз широко відзначається в Україні та поза її межами, чільне місце займають винаходи в галузі фізики та електротехніки.

В 1875 р. І.Пулюй винайшов прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, який в економічності та ефективності перевершував прилад Джоуля, призначений для аналогічної мети.

В 1880-1882 рр. Пулюй сконструював ряд приладів для дослідження електричних розрядів у евакуйованих скляних трубках. До них належать: фосфоризуюча лампа, електричні радіометри і трубки з розрідженим газом. Фосфоризуюча лампа Пулюя являє собою скляну трубку з впаяними в неї платиновими електродами. Навпроти катода розміщена пластинка, покрита сірчистою сполукою. Ця лампа була фактично предтечею рентгенівської трубки, яка замість фосфоризуючої пластинки має антикатод з платини.

Досліджуючи катодні промені, Пулюй у 1883 р. сконструював також лампу для змінних струмів високої напруги. Одночасно Пулюй вдосконалив лампи розжарення з вугільними електродами. Крім того, він сконструював цілу низку приладів і придумав досліди для демонстрації різних фізичних явищ: резонансу, поширення та інтерференції поперечних хвиль, вільного падіння тіл у вакуумі.

Важливим для наукових дослідів та для технічних потреб є винайдений Пулюєм телетермометр, призначений для вимірювання температури у віддалених місцях. Для цього приладу ґрунтується на зростанні електричного опору металевих дртів і зменшенні опору вугільних ниток із ростом температури. Телетермометр Пулюя дозволяє визначити температуру в глибоких шахтах, морях, високо в горах.

Пулюй винайшов також декілька електротехнічних приладів, зокрема, безпечну телефонну станцію у 1896 р., запатентовану у багатьох країнах Європи.

Винаходи Пулюя неодноразово відзначались нагородами на всесвітніх та міжнародних виставках у Парижі і Празі. І сьогодні вони служать взірцем довершеності, а також свідчать про універсальність таланту вченого, його вміння успішно розв'язувати як теоретичні, так і практичні проблеми, поставлені життям.